Skjernøyposten

- ORGAN FOR SKJERNØYFOLK UTE OG HJEMME -

Nr. 2. VÅR - SOMMER 2002 34. årg.

RYVINGEN FYRSTASJON NEDLEGGES 1. JULI 2002.

SKAL DET BLI SATT LEMMER FORAND VINDUENE?????

fyr langs vår kyst for perioden 1866-69 : " Ryvingen, der som ovenfor nevnt ligger mellom Oxø og Lindesnæs, er det mest fremspringende, bebyggelige Punkt paa en Kyststrekning, der søges af en stor Deel, om ikke største Deelen af de mange tusinde Fartøyer, som aarligen passere Nordsøen med Bestemmelse til Kattegat, Østersøen og det sydlige Norge...Farvandet hersteds er saaledes ulige mere befaret end ved nogen anden Strækning af den Norske kyst...Forskjellige af Landets Sømandsforeninger have udtalt sig stærkt for Anbringelse af det her omhandlede Fyr paa Ryvingen."

Det er tydelig at kravet om opprettelse av et fyr var sterkt i 1860 årene. Og det ble jo også et fyrstasjon der ut i havgapet sju km syd for Mandal, Norges sydligste fyr kalt Ryvingen.

Det første fyret besto av en bolig med et lavt tårn på hvor lykta sto, lyskilden var en oljelampe. Dette fyret ble første gang tent 20.oktoer 1867. Men det skulle ikke gå lang tid så kom det krav om at lyset måtte forsterkes. I 1895 ble forslaget om forsterkning av lyset på Ryvingen fyr vedtatt i Stortinget. Det ble besluttet å anlegge et elektrisk lynblinkfyr, drevet med damp. Ja, Ryvingen ble nå et elektrifisert fyr, og et av de første som fikk installert lynblinkapparat.

Fors. neste side.

Tårnet vi ser på Ryvingen i dag ble nå bygget, og tent 25.august 1897. Det var et av de sterkeste lyssignaler i verden som nå lyste ut over havet for sjøfarende menn og kvinner. Det skal forhåpentlig alltid være lys i fyrlykta på Ryvingen fyr, men i Juli i dette år forlater fyrvokterne fyret for godt. Det er trist at disse kystes voktere nå forlater sin post, trist at Ryvingen fyrstasjon med all dens historie blir forlatt. Hvordan kan det nye "livet" til tårnet, bolig, "planen" mellom tårnet og bolig, sjøbuer, brygger, veier, jorder og uthus bli ivaretatt.
Det er mange baller i lufta i skrivende stund. Mandal Kommune med skoleetaten som bruker, har gått inn i dialog med Kystverket om og få overta bruken av bygninger. Tårnet og maskinhuset blir ivaretatt av Kystverket.
Blir det en realitet at Mandal Kommune, i samarbeidd med Kystverket går inn som en del av den ansvarlige part for fyrstasjonen, er dette bra. Men fyrstasjonen blir på denne måten låst for allmennheten, derfor har undertegnede tatt kontakt med Kystverket - Mandal Kommune og prosjektleder for skoleetatens prosjekt på Ryvingen, og foreslått for dem at en gruppe kalt Ryvingens venner kan "drive" fyret i sommer månedene. Skoleetatens prosjekt tenker å bruke fyret i høst og vinter halv året. Blir foreningen "Ryvingens venner" dannet blir det åpnet opp for allmennheten, noe som er svært viktig i dag og for fremtiden.
De nevnte instanser ser positive på henvendelsen. Men som nevnt er ikke noe avgjort ennå. Den 10. juni skal saken opp i formannskapet i Mandal Kommune, da vil vi få et svar på om kommunen vil gå inn som en av de ansvarlige parter for driften av Ryvingen fyrstasjon.
Skulle prosjektet bli innfridd, vil undertegnede i løpet av sommeren kalle inn til møte med det for øyet og få dannet "Ryvingens venner", og et styre som vil ta ansvar for Ryvingen fyrstasjon i sommer månedene juli-august, så følg med i lokal avisen dersom du er interessert i og være med og åpne opp Ryvingen for allmennheten, formidle og ivareta vår nære kysthistorie.

Rita T Dyrstad

Ryvingen fyr den gang den var dampdrevet. (før 1922) Vi ser den store pipen som er like høy som fyret, og som der fremdeles ligger rester av der ute. Det ble brent store mengder kull for å holde i gang dampmaskinen.

Skjernøyposten.

- ORGAN FOR SKJERNØYFOLK UTE OG HJEMME -

Redaktør: Sigurd Aalvik, tlf. 38 26 86 11
I redaksjonen:
Georg Walvick, tlf. 38 26 86 36
Norvald Jenssen tlf. 38 26 86 75
Evert Knutsen tlf. 38 26 86 86
Rita T. Dyrstad tlf 38 26 87 16

Adr.: Skjernøy, 4516 Mandal

Postgirokonto: 7877. 06. 62604

E – postadresse: skjposten@c2i.net

Kontakt i USA: Mrs. Agathe Tompson
865 Buck kd., Stone Ridge.
N.Y. 12484. USA. . -.

Abonnent pris pr. år kr 60. -. USA $ 10

Litt Fiskeprat.

Vi nærmer oss midtsommer når dette skrives og den første makrellen er åldrede tatt på rigla i slutten av mai utenfor Slettinga og Odd, og den første laksen ble tatt første lovlige fiskedag vesten på Stusøy. Så det ser ut til at laksen og makrellen er i rute.

Garnfiske etter lyr, sei og torsk har ikke bedret seg, en fisk eller to pr. garn er ikke mye å skryte av, men med store garnlenker blir det til sammen en god del fisk.

Rekefisket går sin vante gang, heller dårlig under land men bedre på revet når været er laglig. Det er siste året en kan bruke krokgarn etter laksen. Fra neste år er det bare lov å bruke de gamle kilenotene av nylon. De er mere tungvinte, især når brennemaneten kommer i store mengder. Den må da håves ut, da det er bunn i kilenota og laksen går og svømmer inne i nota, mens krokgarna som er av tynn monofil tråd er det ikke bunn så her kan en løfte opp blytinndelen og slippe maneten ut. De tynne trådene i garna gjør at laksen setter seg fast i maskene.

Begrunnelsen for at krokgarna ble forbudt, sier myndighetene, er at så mye laks blir skadet av de tynne krokgarna, når de presser seg gjennom og rommer. Men jeg tror heller at krokgarnene var for effektive, og tok for mye laks som var på vei opp elvene. Det er jo elveeier og landbruksdepartementet som bestemmer over laksefisket i Norge.

"Skjernøy historie."

De fleste av leserne er forhåpentligvis eiere av boken "Skolefortellinger fra Skjernøy", som ble utarbeidet i regi av Skjernøy Historielag. Nå har vi gått i gang med et nytt og stort prosjekt, Skjernøys historie gjennom de siste 200 år. Boken vil inneholde livets gang i storm og stille, i krig og fred, i motgang og medgang.

Vi beregner å bruke god tid og gleder oss til å ta fatt for alvor til kommende høst. Det er allerede store mengder stoff i Skjernøyposten og Skjernøy historielags arkiver, som vil danne basis i arbeidet. Ellers kommer vi til å forespørre en rekke personer om å bearbeide spesielle emner eller epoker. Så vær beredt for en innsats.

I 1956 utga Eugen P. Walvik boken SKJERNØYA, GAMLE MINNER OG SLEKTER. Dette var et stort arbeide og virkelig en pionerinnsats, og nå har vi funnet ut at vår generasjon kan ikke være dårligere.

De som deltar i arbeidet er: Allis Berge Hansen, Rita Dyrstad, Arild Jenssen, Jan Harald Syvertsen og Evert Knutsen.

Noen tidsfrist har vi ikke satt, med vilje. men den som venter på noe godt,
venter aldri forgjeves.

Evert Knutsen

Turstien rundt Ystevågen.

Den er i vår blitt gruset opp, og det må ha kostet en del penger. Syv mann fra parkvesnet og et helikopter var i sving for å gruse opp de 300 meterne som var planlagt. Grusen hang i store sekker under helikopteret og ble sluppet på de rette stedene, det gikk veldig fort unna, og i løpet av 4 timer var alt lagt ut. Noen plasser kunne ikke helikopteret komme til på grunn av trær og lignende, her ble sekkene satt så nær som mulig for så å bli strødd ut senere.

Stien er blitt mye brukt og var veldig sølete mange steder. Det har hjulpet veldig med grusen, som er lagt på de verste områdene. Men det er mange plasser det også burde ha blitt lagt på grus. Det er bare en del av stien som er gruset.

SKJERNØY KAPELL

Vi begynner med vårens utlodning lørdag 23. mars. Det møtte fram ca: 160 mennesker så det var helt fantastisk! Det var med rette fullt hus! Det var ikke sitteplasser til flere nede, galleriet var siste utveg. Det var god stemning og mange fine gevinster, og det ble er bra resultat ca: kr 35.000,- En hjertelig takk til dere alle.
Lørdag 6. april hadde SBK (Skjernøy Barnekor) konsert. Det ble sunget mange sanger, de var virkelig flinke. Så var det salg av pølser og reketallerken og brus. Det var god oppslutning, ja en fin kveld.
Barneforeningens utlodning var 24. april. SBK sang også da. Det var fullsatt storesal av store og små. Det kom inn kr 12.100 som vi er veldig fornøyd med. Det går til Normisjonens utearbeid.
Vårfesten fulgte 26. apr. Da var det bare menner som var aktører. Komité og kor. Det var Havdur fra Spangereid som vi hadde besøk av, de sang friskt og fint for oss. Det var Bjarne Christensen som holdt andakt.
Dugnad var det neste på huset. Det ble gjort en god jobb både ute og inne. Mange var møtt fram til vasking og rydding, raking og klipping. Det gikk så det suste. Etter endt arbeid er det godt med en kopp kaffe og en prat.
Nå står sommeren for døra, og vi går fram til lørdag 3. august. Da skal der være Sommertreff i kapellhagen kl 14.00, det blir utlogning, servering av mat, loppemarked og auksjon. Håper på en fin dag. Inntil til da – en riktig god sommer.

Skjernøy Barnekor.

Skjernøy Barnekor (SBK) har tatt en lang sommerferie, etter en travel vårsesong. Vi har holdt konserter både i Mandal (sammen med Mandal Barnegospel) og på Skjernøy, samt hatt sangoppdrag på tre utlodninger. Her er et bilde fra sommeravslutningen. Sittende foran: Elin Dyrstad. Første rad fra venstre; Michael Berge, Tor Olav Gauksås, Rebekka Syvertsen, Pernille Herstad Adriaenssens, "Trude" Vetle Skrøvje Abrahamsen, Marius Walvik, Åslaug Vikøyr, Nikolai Dyrstad, John Olav Knutsen, Erlend Gauksås. Bak fra venstre: Anne Lans Syvertsen, Birgitte Skrøvje Abrahamsen, Malene Christensen, Therese Ånensen, Marius Dyrstad, Jens Ørjan Dyrstad, Mariell Christensen, Anniken Ånensen, Anne Gro Dyrstad.
En del var dessverre ikke tilstede, pga. sykdom og skoletur til Belgia. Ingunn Syvertsen, Camilla Dyrstad og Siv Dyrstad var i Belgia. Ellers savnet vi Elisabeth Berge Jentoft, Andreas Toresen, Marilena Dyrstad, Iselin Dyrstad, Gunn Charlott Amundsen, Tucha og Kristian Lans Syvertsen.

PORTRETTET.

INTERVJUET DENNE GANG HAR VI HENTET HOS EN GUTT SOM HETER NIKOLAI DYRSTAD.

Nikolai er en kjekk og koselig gutt på 8 ½ år født 6.nov 1993. Han og oppvokst på Dyrstad som den yngste i en søsken flokk på 3. Moren Lillian f. Berg er fra Vigeland, mens faren Tom Inge Dyrstad har slektsrøtter flere genrasjoner til bake på Skjernøy.

Jeg spør Nikolai om han liker og bo på Skjernøy. Det kommer en kontant JA. Og han vil ikke bo noe annet sted, fordi her har han det så greit.

Hva er det som gjør at det er greit og bo her? Jo fordi her kan jeg fiske, og i går var jeg ute og fikk makrellen, så den skal vi ha til middag i dag. Og så er det så mange fine plasser og sykle. Jeg har en sykkel som jeg kan sykle med i skauen. Og så har jeg mange og leke med, flere av dem er mine fettere og kusiner. Og så har jeg farmor som bor nesten rett ved siden av med, og det synest jeg er greit. Så liker jeg og gå på besøk, å hoppe på trampoline som står i hagen.

Nikolai er en opptatt gutt, med flere hobbyer, han forteller at han er med i Hobbyklubben. Der liker han seg godt, og da spesielt når han får snekre ting. Men på Barneforeningen er det også greit, der har han lært og strikke, hekle og sy. Og her en dag på skolen så måtte han hekle for nesten hele klassen, da ingen av dem kunne hekle! "Så det er bra ting jeg lærer på barneforeningen", sier Nikolai.

I Skjernøy Barnekor er det også greit, vi reiser mye rundt og synger for folk, noen ganger drar vi på tur og overnatter i gymsalen, det er gøy.

Nikolai liker sommeren best av alle årstider, ja, november er og fin for da har han geburtsdag og gavedryss, men sommeren er best da han kan bade og kjøre båt. Og nå er det ikke lenge før det er skoleferie, så det gleder han seg til. Men han liker seg også på skolen, og det faget han liker best er matematikk. I matten, forteller Nikolai, der tegner vi pengestykker og pengesedler og når vi har tegnet de ferdig må vi plusse dem i sammen. Det er en grei måte å regne på synes han.

Å sparke fotball er også en av fritidssyslene til Nikolai. En gang i uka er det fotballtrening på Farestad med Bjørn Vikøyr og Kjell Gaukås som trener.

Nikolai har ingen behov for butikk eller skole på øya, men en ting har han og kritisere stedet sitt på, han synest det burde bli laget en lekeplass og en skikkelig fotball plass på denne siden av øya også, for det kan være litt langt og måtte dra over til Farestad hver gang en skal spille fotball, eller de små vil leke i klatrestativer.

Men når han ikke er opptatt med alle de nevnte aktiviteter, da utfører han støvsuging eller rydding på rommet sitt, for det må til skal han få lomme penger.

Dyr er også en del av hverdagen. I familien Dyrstad har de hest, kaniner, ender, og høns i flere varianter. Det hender av og til at de forskjellige hønserasene slåss slik at de blir så skadet at de må avlives, men det er heldigvis sjeldent.

"Når du blir voksen Nikolai, hva ønsker du da og bli?"

"Fisker", kommer det kontant og raskt fra Nikolai. Han vil ha stor båt, liggende ned ved moloen i Dyrstad stranda. Det er tydelig at Nikolai har rede på tråling, for han legger ut om trål fisking.

Han ønsker han skal få kjøpt seg hus på Dyrstad ,for her har han ønske om og alltid kan få bo, og han tror ikke det vil bli så mye forandringer på øya når han blir voksen. "Æ håper i hevertfall ikke det" sier Nikolai før han hiver seg på sykkelen for og dra ut for å finne sine lekekamerater. Nå er det og dra til St. hans bål som står på dagens program, ungene på Dyrstad har allerede fått dradd til et stort bål nå, en god tradisjon som de holder i hevd år etter år.

SKJERNØY HISTORIELAG

ÅRSMELDING FOR ÅR 2001.

Årsmøte ble holdt 3.april kl.19.00 på Dyrstad skolehus. 4 personer møtte utenom styret. Skolehus sangen ble sunget før Allis leste årsmeldingen som ble litt revidert. Liv Britt leste regnskapet som ble enstemmig godkjent.

Styret har i år bestått av.

Formann Magnhild Brovig valgt for 2 år. Kasserer Liv Britt Jenssen for 2 år. Sekretær Allis B Hansen for 1 år. Styremedlemmer Evert Knutsen 1 år. Bjørn Vikøyr 1 år. Svein Berge nyvalgt for 2 år. Vara kvinner Rita Dyrstad og Hilde Herstad 1 år. Revisor Terje Jørgensen.

Styret ble dessverre ikke konstituert, men alle fortsatte i samme verv.

Vi har hatt tre styremøter. Det ene kombinert med dugnad på Dyrstad skolehus 29.mai. skolehuset har fått ny maling og kjøkkenet er rusta opp med ny kjøpmannsdisk og litt nytt kjøkkenutstyr. Blant annet ei fin kakaogryte og termoskanner.

Fors. neste side.

Svein arbeider sakte men sikkert med å få Vakthytta på Hogevarden over på historielagets hender, samt restaurering av signaltårnet, men statens molle maler ikke av det raskeste. Hytta er visstnok i nokså god stand utvendig. Miljøvernleder i Mandal Kommune Hallfrid Jostedt har nøkkelen.
Juletrefesten ble avholdt 6.januar i + 6 grader, så i år slapp vi og stampe oss fram o snøen. Torleiv Haugen hadde pynta med et lysende juletre i flaggstanga noe som var nytt av året. Koselig var det også for kjøkkengjengen med den nye kjøkkenbenken, som var pusla sammen av Steffen Dyrstad. Et nitidig arbeid som han skal ha stor ros for.
Bjørn spilte gitar og gamle gode julesanger ble behørig sunget.
Vi har også laget 30 eksemplarer av ei sangbok med en del lokale og kjente sanger. Vi ønsker oss flere, og er det noen som sitter inne med lokale sanger er vi veldig interessert i å få de med i boka.
Som vanlig var oppslutningen til festen stor med ca.60 store og små gjester + nissen i loftsluka. Evert leste et par fornøyelige historier skrevet av Yngvar Lillesund. En av Mandals kjente dirigenter. Magnhild leste barndomsminner fra julefestene på kapellet for ca 60 år siden. Ute fikk ungene boltre seg med skjernerabere og fakler, noe som er veldig populært. Det arbeides også med en bok om tiden før broa kom. Dette er et langsiktig prosjekt som vi håper vil skape interesse.
Vi ønsker også mer interesse blant de unge på øya. Genrasjonskløften skulle vi gjerne sett hadde skrumpa inn. Bakveggen på Dyrstad skolehus er dårlig, Evert har materialer liggende klar, så det er bare å få samla en gjeng med hammer og sag. Er det noen som føler seg kallet så bare si fra.
Magnhild Brovig.

Verdens vakreste sjøreise. Del 3.

Av Helge Bornøy.

I løpet av kvelden anløper vi fiskeværene Kjøllefjord og Mehamn. I Oksfjorden finnes verdens nordligste bjørkeskog. Det kan nevnes at mange hageeiere på den mest værharde finnmarkskysten pakker inn trærne sine om vinteren for at de skal overleve.
Ved halv elleve-tiden om kvelden legger vi til kai innenfor milliardmoloen i Berlevåg. Havna ligger rett ut mot havet, og det finnes ingen naturlig beskyttelse for stormene. To ganger forsvant de tidligere moloene i uværet, og begge gangene ble nesten hele fiskeflåten ødelagt før de fikk noe som duget mot værgudenes raseri. Det var nesten som vi følte at Mannskoret her burde stå på kaia og synge for oss da vi kom, men vi så ikke noe til dem.
Vi anløper Båtsfjord og Vardø i løpet av natta, før vi legger til kai i Vadsø etter frokost neste morgen. Byen er med sine 6000 innbyggere administrasjonssenter i fylket. Det blir tid til en liten tur på byen for å kikke rundt og strekke på bena.
Deretter settes kursen tvers over Varangerfjorden mot Kirkenes. Byen er endepunkt for Europavei 6 og har 6000 innbyggere. Den ligger på samme breddegrad som Tromsø, så vi har beveget oss et godt stykke sørover igjen. Golfstrømmen har ingen innflytelse her, så havna må stadig åpnes med isbryter på vinterstid. Det er her anledning til å ta en utflukt til den russiske grensestasjonen ved Storskog og flere busser fylles med folk. Pasvikelva, som har utløp i Kirkenes, danner deler av grensen mot Russland. Det er lov å ta bilder ved grensestasjonen, men grensepassering er ikke tillatt og blir slått strengt ned på. På tilbaketuren besøker vi de nedlagte gruvene til A/S Sydvaranger med enorme dagbrudd, og mange plukker med seg en malmstein som souvenir. Deretter er det bysightseeing før vi igjen går om bord i hurtigruta for å begynne på returen.
Vi går nå direkte til Vardø, som ligger på Vardøya med undersjøisk tunnel til fastlandet. Her er Norges østligste punkt på Hornøya like ved byen, faktisk lenger øst enn St. Petersburg og Istanbul. Vi besøker her Vardøhus festning fra 1734. Festningen har stått som en bastion mot øst, og takket være den er Varanger i dag norsk land.
Etter avgang Vardø blåser det opp til sterk kuling, og det merkes godt her hvor det er helt åpent rett ut mot Barentshavet og Austhavet.
Man kan merke det allerede ved middagen at det er mindre folk ved bordene enn vanlig, og utover kvelden er det usedvanlig rolig i salongene og baren.
Så er vi innom Båtsfjord som ligger lunt til inne i Kongsøyfjorden, før vi sent på kvelden på nytt anløper Berlevåg. Mens folk prøver å sove så godt de kan denne urolige natta, har skipet vært innom Mehamn og Kjøllefjord, før vi tidlig neste morgen legger til kai i Honningsvåg.

Fors neste side.

De som ønsker det kan nå være med på busstur til Nordkapp, spise frokost der og se på alle attraksjonene, før de følger bussen til Hammerfest og kommer om bord i Hurtigruta der. I løpet av natta har det plutselig blitt vinter her oppe. Etter å ha hatt strålende vær hele turen med fin temperatur og lite vind, så fikk vi nå en natt med sterk kuling, temperaturen har sunket ned mot null og fjellene ligger snøkledt helt ned til sjøen. Det er som å våkne opp i en annen verden etter det brå omslaget, og det er nå man ser og føler kontrastene. Alle er enige om at dette måtte vi bare ha med oss, og at en ville vært litt skuffet dersom en ikke fikk sett naturen her oppe fra denne siden også. Spesielt landet nord for Polarsirkelen er et kontrastenes rike. Om vinteren er det mørketid på Nordkapp i over 9 uker, mens det sommerstid fra 11. mai ikke er solnedgang i det hele tatt i en tilsvarende periode her i midnattsolens land. Etter som en nærmer seg Polarsirkelen blir disse tidsintervallene kortere.
Nordlyset er en magisk opplevelse, et naturfenomen som opptrer særlig sterkt i polarsonene om vinteren. Det blafrende, fluoriserende lyset, oppstår ved at elektrisk ladede solpartikler som er rike på energi, kommer inn i jordens atmosfære.
Skipet cruiser videre og vi er innom Havøysund før vi ved lunsjtider ankommer Hammerfest, som kjemper med Honningsvåg om å være verdens nordligste by. Byen, som ligger på Kvaløya, ble fullstendig rasert av tyskerne i 1944, men er nå gjenoppbygget som en moderne by med 7000 innbyggere. I 1891 fikk byen elektrisitetsverk, og ble samme året den første by i Norge med elektrisk gatebelysning.
Fra Hammerfest går ferden videre mellom de svære øyene her, Sørøya, Seiland og Stjernøya før vi ankommer Øksfjord i Loppa kommune. Så videre over Lopphavet, en for det meste åpen og værhard havstrekning ut mot Tromsøflaket før vi tidlig på kvelden ankommer Skjervøy. Stedet har ca. 2300 innbyggere og næringsgrunnlaget er hovedsakelig fisk og fiskeforedling. Det var hit polarskipet "Fram" kom i 1896 etter 3 års fravær under Nansens Nordpolekspedisjon.
Vi legger til kai i Tromsø sent på kvelden og båten ligger her noen timer, så de som har lyst til det kan delta i byens yrende natteliv. På sommerstid blir det arrangert utflukt med Fjellheisen til toppen av fjellet Storsteinen, slik at man kan nyte midnattsolen og utsikten over byen og distriktet fra 421 meters høyde.
Skipet er innom Finnsnes i løpet av natta, og i morgentimene stimer vi inn til Harstad i tett snøvær. Fjellene ligger også her snøkledt nesten ned til sjøen. Det blir tid til en tur på land for å strekke bena og kjøpe VG, samt Harstad Tidende som er lokalavis nr. 2 for undertegnede. De som ønsker det kan herfra dra på busstur for å bese byen, samt Trondenes kirke oppført året 1250 i gotisk stil. Den har 3 altere med senmiddelalderske alterskap og er landets nordligste steinkirke fra middelalderen. En får også besett Trondenes fort med Adolfkanonen intakt for ferden går videre i en storslagen natur til Sortland, der man igjen kan gå om bord i Hurtigruta.
Når skipet legger fra kai i Harstad har det klarnet opp, slik at de ombordværende får sett de nevnte severdigheter fra sjøsiden. Over Andfjorden er det øyer på alle kanter, Hinnøy, Senja, Andøya, Grytøy og Bjarkøy. På Bjarkøy regjerte Tore Hund i Vikingetiden, og han regnes som Hellig Olavs banemann i slaget på Stiklestad i år 1030.
Så går vi gjennom Risøyrenna, en oppmudret kanal mellom Hinnøy og Andøya. Skipet må her gå slalåm mellom en mengde sjømerker for å komme gjennom, og klaringen under kjølen er kun en god meter ved lavvann. Før 1922 måtte Hurtigruta gå gjennom Tjeldsundet, slik at hele Vesterålen var uten anløp av den.

Reiseskildringen vil bli avsluttet i neste nummer.

Knaben-turen 2002.

Fredag 15.mars setter vi kursen mot Knaben, og været er nokså bra når vi kommer opp. Sol fra nesten skyfri himmel, men med kald sno.
Barna "forsvinner" straks vi er framme, enten ut i snøen, i gymsalen eller etter hvert også i bassenget. Foreldrene pakker ut og får en prat over kaffekoppen.
De fleste er ankommet og installert i 9-tiden om kvelden, og da er det allerede en skade, et skikkelig overtrakk i gymsalen.
Men i disse "Aloe-Vera-tider" har nesten alle en tube hver, så pasienten ble innsmørt og pleiet etter alle kunstens regler.

Fors neste side.

Neste morgen er vi klare for SKIRENNET!
Været er grått, og rennefokken er bitende på flata.
Jan Øystein går opp, og merker skiløype oppi lia bortenfor leirskolen, og så fort frokosten er fortært og sekken pakket, er det ut på ski.
Vi er totalt 58 små og store "lobber", og 44 deltar i skirennet, + to gutter fra ei hytte i nærheten.
Det er stas med ordentlig startnummer på brystet, og vi går så fort vi bare kan.
Etter skirennet går noen en tur på ski, noen kjører bort til det nye skitrekket og spenner på seg slalåmskiene, mens andre blir igjen og griller pølser på bål, og atter andre går tilbake til leirskolen.
Etter hvert får vi en pasient til, nå er det en lei ryggskade på gang.
Så blir det en tur i gymsalen eller svømmebassenget før middag.
Vi blir servert deilige kjøttkaker, svigerinnene Røyselands hjemmelagde.
Nå er forventningene til premieutdeling og godtebord stigende, men først må det ryddes av etter middagen, og stua ryddes også før kvelden.
Kl. 1930 stiller alle opp, og etter Skjernøysangen og en sang til, akkompagnert av Bjørn, blir alle deltagerne i skirennet tildelt diplom for flott innsats. Sigurd og Anne står for premieutdelingen. De to "hytte-guttene" er også her, og får sine fortjente diplomer.
Så blir godte-/kakebordet trillet inn, og som vanlig bugner det!
Alle koser seg med godter, chips, kaker, brus og kaffe, og utover kvelden har Lotte og Ragnhild først en lek, og så er det Stein Erik sin tur.
"De unge" forsvinner, og "vi gamle" sitter igjen med kaffekoppen.
Det blir spilt volleyball i gymsalen, og etter hvert som de minste blir lagt - under sterke protester - starter volleyball-kampen for de største. Flere voksne blir også med, og kampene går ut i de små timer.
Søndag etter frokost er det ut på ski igjen, og mange drar bort til skitrekket og står slalåm, mens andre går ei løype der borte.
De fleste er ferdige med pakkingen før middag - grillpølse og stappe kl. 1400. Så er det tid for å vaske etter oss, og det er oppbrudd.
Vi kjører hjem etter hvert som vi er klare, og vi gleder oss allerede til neste Knabentur.

Når dette leses er begge pasientene våre på beina igjen.

Lokale ord og utrykk.

Ord og uttrykk:
Denne gang har vi bare et eneste: Gana - gjellene på fisken.

"Vi blar i arkivet"

Vi har tenkt å starte en serie som vi har kalt "Vi blar i arkivet". Da skal vi ta med aktuelle ting fra de første nummerne av " Skjernøyposten". Denne gang starter vi med det første som ble utgitt. Det er nr. 1 – 1969, her kan vi lese om følgende:
Fylkesveien Farestad – Valvik – Skjernøysund bru er nå vedtatt i Fylkestinget. Trasen følger i store trekk den gamle vegen fram til Dyrstad. Her tar den av til Svinehaven og går fram til Kirkeviga og videre fram på sørsida av Skjernøysundtjønna og treffer veien igjen litt ovenfor Maurits Jørgensen. De holder i skrivende øyeblikk på med finstikking Valvik - Dyrstad, og vil sannsynligvis begynne arbeidet der inne kort tid.
P.S. (Veien fra Dyrstad til Skjernøysund bro ble aldri lagt. Og det tror vi svært mange Skjernøyfolk er veldig glade for.)

Forretningen Skjernøy Landhandel var i sommer, i Frits Herstad fravær, drevet av våre 3 damer, Annie Kristiansen, Tordis Larsen og Brita Kristiansen, med førstnevnte som fung. bestyrer. Det må innrømmes at de gjorde det bra. Annie er fremdeles i jobben, men Herstad har siden i høst igjen vært å finne i forretningen om ettermiddagen.

Viste du at: Henny Kristiansen Ytre Farestad, var den eneste kvinne fra oya som solgte hummer til Fiskerens salgslag, og hun fikk flere hummer enn mange av sine mannlige konkurrenter.
Sesongens største hummer ble tatt av fisker German Gabrilsen på trollgarn i Nordfjorden. Den var på dryge 3 kg.

Smånytt fra øya.

Sommertreff i kapellhagen

Lørdag 3. august kl 14.00.
Det blir salg av kaffe og mat, utlodning, loppesalg og auksjon. Det blir også andakt. Inntekten går til kapellet som vi har pusset opp i vinter.
Lopper kan leveres til: Roald Syvertsen, Vigdis Hågan Walvick og Anne Lans Syvertsen.
Lopper og gevinster motas med takk.

Vi vil gratulere vår pensjonerte medarbeider Håkon Karlsen med 80 år som han fylte den 7. mai, og likeså vår medarbeider Georg Walvick som fylte 70 år 25. mai.

Vi har fått mange positive tilbakemeldinger på den nye logoen til Skjernøyposten, en skikkelig ansiktsløftning.

Den 7. mai hørtes gjøken for første gang på Skjernøy i år. Det var Knut og Janne Knutsen som observerte de første velkjente ko, ko. Det forekommer oss at det har blitt mindre av denne lyden i de senere år.

På Skjernøy Vels årsmøte

i år, ble det vedtatt å opprette en ny arealplangruppe, som skal besørge koordinering og videreføring av Skjernøyplanen frem mot ny rullering av kommuneplanen for Mandal kommune.
Styret i Skjernøy Vel har funnet det vanskelig selv å bearbeide ønsker og søknader fra enkeltpersoner, og ønsket derfor en egen gruppe på syv representanter, en fra hver gård, til å forestå arbeidet.
Valget av gårdsrepresentant med varamenn er foretatt på gårdsmøter på de enkelte gårder. Stemmerett har alle fastboende over 16 år, og alle med eiendom over fem mål.
Selve arbeidet med planen vil neppe ta til for alvor før det høstes. De fleste av gårdene har allerede samlet inn ønsker fra de enkelte, som skal koordineres i arealplangruppen og drøftes på gårdsmøter.

Ny kontingentpris.....

Som dere ser så ligger det vedlagt en medlemsgiro for Skjernøy Historielag. Vi har økt kontingenten til KR. 50.- for både medlemmer og støtte medlemmer. Vi takker dere som støtter oss i arbeidet for og ivareta Skjernøys historie.

HOLD AV ONSDAG 24 JULI.

Dyrstad skolehusdagen blir holdt onsdag 24.juli kl.16.00. Det vil bli mat salg- utlodning - støvlekast - sang og hyggelig samvær. Vi håper riktig mange kommer og feirer vårt kjære skolehus som i år fyller 125 år.

Salg av video av Skjernøyrevyen 2002.

Per Herstad har laget en utmerket video av Skjernøyrevyens siste revy "Mi på Saltvolla".
Så ønsker du og se revyen og dermed få deg ei latter kule, så ring Per på tlf- 382 68830.
Pris Kr. 198.00 pr. stk.

Kafeen vil forsvinne fra grendehuset?

Onsdag 17. april var det igjen kafé på Grendehuset, den siste før sommeren. Men det ser ut til at kafékvinnene er blitt utbrent etter og ha holdt på i ca: 5 år. Men helt sikkert er det ikke ennå, så har du gnist og lyst ta kontakt med Gerd Hansen, det vil bli et møte i nærmeste fremtid om den videre drift! Men det var i hevertfall en god stemning denne onsdagen i april. Skjernøy barnekor sang så bra fra scenen på huset. Lodder ble trukket i anledning en stor utlodning som var arrangert av Kafé Kvinnene. Kr. 16.000.- ble resultatet av utlodningen. Ja, disse kvinnfolka de får det til!!!
På vegne av Skjernøyrevyen delte Magnhild Brovig ut Kr.20.000.- til Grendehuset. Sjekken ble mottatt av kasserer i Skjernøy Vel Kurt Dyrstad. Han takket hjertelig, da dette er

med på og få ned gjelden til Grendehuset. Utenfor Grendehuset, i bitende kald vind fra øst var det fotballkamp. Bjørn Vikøyr hadde med sine spillere fått besøk av Tregde fotballklubb. Det gikk hardt for seg i kampens hete, og gudan og jentan sto på for harde livet! Da omgangene var over var det Tregde som hadde skåret flest mål. Alle fikk utdelt sin velfortjent premie på scene inne i Grendehuset etter på. Det var i det hele tatt en god ettermiddag i fellesskapets tegn!

Brenning i kulturlandskapet.

I år er det brent en god del lyng på Rosnessiden ytterst i Ystevågen, det er også hogget noen grantrær. Når lyngen er brent ligger også boplassen fra "folkevandringstiden" mer åpen. Der lyngen er svidd tidligere, er det blitt veldig fint beite.
Det går noen villsauer på beite på Rosnessiden.

Konfirmasjon.

Først var Cecilie Jakobsen ute. Hun ble konfirmert borgerlig i Mandal lørdag 27. april.
Så søndag 26. mai ble Cathrine Wilhelmsen og Jo Erlend Øyen konfirmert i Skjernøy kapell.
Vi ønsker de unge tilykke med dagen og framtiden.

Krattbrann i Valvik.

Barns lek med fyrstikker førte til full utrykking av brannvesenet. Men da de nådde fram var alt ilden slukket av lokalbefolkningen.
Dette var i første halvdel av mai.

Vi vil gratulere

Sverre Gabrielsen og Elin Hynne fra Mandal som giftet seg Fredag 10. mai i Kristiansand, uten at familien viste noen ting.
Men det ble feiret på grendehuset dagen etter.
Paret er bosatt på Nedre Farestad.

Årets 17. mai ble en av de fineste og varmeste på mange år. Sjelden har bjørkeløv og andre løvtrær vært så grønne så tidlig på våren, en fantastisk vårdag. Toget startet som vanelig i Valvikmed tur rundt øya. Om Dyrstad, Skjernøysund til Berge, hvor jentekorpset fra byen stilte opp og var med oss og spilte fram til kapellet,
Bjarne Christensen la ned krans ved minnestøtta over de to fra øya som omkom under siste krig, Trygve Kristensen og Norvald Jenssen. Han holdt en kort tale og sa blant annet at av 15 menn fra øya som var med i krigen på forskjellige steder på sjø og land, var det disse to som ikke kom hjem igjen. De gav sitt liv for Norge.
Etterpå var det gudstjeneste på kapellet, med påfølgende kaffe og wienerbrød servering. På grendehuset var det også servering med salg av pølser og is og annet kiosksalg, de hadde også et lotteri.
Tradisjonen tro var det leker for barn og rebuskonkurranse mellom gårdene på øya. Premieutdelingen var på kapellet etterpå. Alle barna fikk premie, og Dyrstad vant gårdskonkurransen, mens Tor Olav Gauksås vant pokalen for beste hestesko kaster.
En vellykket dag med mye folk samlet.

Tre hester.

For første gang i historien er det 3 hester på Dyrstad. Tre jenter, Camilla, Anne Gro og Iselin, alle med etternavnet Dyrstad har kjøpt seg hver sin ridehest.
Har aldri hørt at noen har eid hester her på Dyrstad gården før. Så hvis noen vet om det, kan dere gi oss et tips.

Vi vil gratulere

Siri og Eivind Syvertsen Dyrstad med tvillinger som ble født 1. mai.
De ble født lenge før termin så de veide under kiloen, og tilbrakt den første måneden i kuvøse. Men nå er de ganske bra med dem.

En søndag morgen

i begynnelsen av mai fikk vi plutselig høre Rita Dyrstad og Bjørn Vikør på radioen i programmet " Naturens verden" i samtale med programleder Kjetil Graver. De hadde slått seg ned i Bådvigen hvor de fortalte om steinalderboplassen og fiskere som drog ut der fra og om sjøbuen som er gjenreist.
Rita fortalte også om hvor greit det er å bo på øya og hvordan folk stiller opp når det gjelder noe som dugnad og andre ting. Det var virkelig moro å høre de to fortelle.

Villblomstens dag.

Denne dag ble markert over hele landet og i Sverige og Danmark.
Det møtte opp ca. 100 mennesker på denne turen som gikk fra parkeringsplassen ved kapellet. Naturlos var Bernt Knutsen og Kjell O. Sætren, og turen gikk over til Bakstuvågen, og videre til Ytre Farestadmyrene hvor en så på ville blomster underveis.
På Skjernøy er det funnet til sammen 395 plante-arter. Det gjelder bartrær, løvtrær, gress og blomster. Skjernøy har også noen spesielle planter som en orkidé som heter Flekkmarihand, som det er mange av her ute. Likeså Jordnøttplante, den kommer ganske tidlig om våren men visner ved høysommerstid. På Skjernøy finnes det uendelig mange av den. Den er gulhvit og langstilkete. Stengelen er rund, skinnene, og grener seg bare i øvre delen. Det vokser mye av den i eng og på Ytre Farestad sto jordende helt hvite av dem. Selve knollene (nøttene) sitter ganske dypt og når en fjerner skallet er de ganske velsmakene.
Det var mange planter som ble nøye studert på denne turen i det nydelige sommerværet.

Vi minner om

Skjærgårds-gudstjenesten ytterst i Ystevågen søndag 7. juli kl 11.00.

"Skjernøyposten" søker

etter en medarbeider som kan føre regnskapet. Norvald Jenssen har hatt jobben i alle år, men av helsemessig grunner ønsker han at andre skal overta.
Er det noen - mann eller kvinne som kan tenke seg jobben så si fra til en av oss i redaksjonen.

Hobbyklubbens utlodning.

Utlodningen var torsdag 2. mai på grendehuset. Det var godt frammøte, og det var mange fine gevinster som barna selv hadde laget. Olav Moland var også der med fine dreide boller som han selv lager. Det kom inn ca: kr 7000 som også er et bra resultat.

Været siden sist.

Våren har vært ganske mild og fuktig. !. mai var nesten alt løv på trærne utsprunget, og plenene begynte en å klippe i april. Det har vært mange fine dager.
Nå i første halvdel av juni står alt i full blomst, og sommeren har satt inn for alvor. Sjøtemperaturen er 16 – 17 grader og det er fult badeliv i sjø og i kjødna. Lufttemperaturen har i snitt ligget på over 20 grader og 25 på det høyeste mens nattetemperaturen har vært fra 15 til ca. 18 grader. Det har blåst en sterk vind fra øst med kuling styrke, noen ganger sterk kuling, men vinden har vært så varm at en har ikke merket den noe særlig.
Vi får håpe at dette været vil forsette og at sommeren vil bli fin.
Atter en gang runder vi av med nr 2. Vi har fått noe stoff som vi ikke greide å få med, men som vil bli tatt med senere. Redaksjonen vil med dette ønske alle lesere av "Skjernøyposten en riktig god sommer. Vi er tilbake i midten av september.....

Side 12 tar vi med et historisk innlegg skrevet av Svein Ø. Berge, som er litt interessant.

Kongelig besøk i Skjernøysund og litt om Stavanger stift i høymiddelalderen.

Av Svein Ø. Berge

Tenkte det kanskje var på sin plass med et lite innslag fr førna dar – da Skjernesund og øya virkelig var i "begivenhetenes midte" - med kongebesøk og det hele.
Nå er det en gang slik at nåe en begynner å grave i slikt stoff dukker det opp mye ved siden av – slik også her. Det hele endte med en lenger artikkel om Stavanger bispestol i middelalderen.
Det blir forlangt å skrive om her og er vel ikke spesielt interessant for det lesende publikum. Har derfor forkortet ned artikkelen kraftig og tar bare med det mest essensielle og litt om de to herrer som omtales i kongebrevet.

Det verser om Skjernøysund, som det gjør omkring de aller fleste sentrale uthavner, myter om kongelig besøk. Men, i motsetning til mange myter kan vi for sundets vedkommende dokumentere besøket, i form av et arkivert brev som er datert nettopp våre lokale kyster. For temmelig nøyaktig 500 år siden hadde Skjernøysund, og øya fint besøk, det var ingen ringer eller Christian den I, konge av Gudsnåde i Norge og Danmark, Gjøtland samt hertug til Slesvig og Holstein.
Det er høyst sannsynlig ikke første gang *"kronede"* hoder gjør sundet sin visitt, trolig har både tidligere og høyst sannsynlig også i senere tider slike notabiliteter avlagt sundet sin visitt. Det her omtalte besøket fant imidlertid sted på Christian I s' *"kroningsferd"*, han var nylig blitt kronet til konge av Norge, en begivenhet som for øvrig fant sted i Trondheim den 2 august 1450.

Christian blev først kronet til konge av Danmark i 1448, og blev som nevnt ovenfor nevnt kronet til norsk konge i 1450. Christian I blev i 1457 kronet til Svensk konge, og var såkalt *"treriks"* konge frem til 1463.
Han regnes forøvrig som stamfar til Oldenburger-kongene. Han gav Hanseatene (Tysker fra området omkring Lübeck) store rettigheter i Norge.
Men her tilbake til det omtalte dokument som beviser kongelig besøk i Skjernnesund for mer eller 500 år siden.

Dette brevet som foreligger i Diplomaticum Neovegicun har nummer ..... I teksten dukker det opp et par navn på to biskoper, som begge residerte i Stavanger stift, som også *"Midtsysla"* (Mandal og Lister amt) var en del av. Jeg har fattet inntresse for de to herrer viss navn er nevnt i angjeldende brev. Hvem var de? Hva sto de for? Det er ikke lett å svare på 500 år senere, men en del er mulig å kartlegge om de to herrer. Mye tyder også på at den gode herre og konge Christian I har gjort seg skyldig i en "kongelig" missforståelse. Noe jeg skal komme til bake til senere i artikkelen.

Resten vil vi ta med i neste nr. Red.

Brevet lyder som følger;

Wy Cristern meth gudhs nathe Norigs Danmark Wendis oc Godes koning greue j Oldenborg oc Delmenhorst gøræ widerlight alle mænd at fore troskab oc willige tieneste som werdugh father bischop Delmenhorst gjør vitterlig (for) alle menn at for (den) troskap og villige tjeneste som verdig fader biskop Gunner j Staffanger oss oc wort righe Norighe giort oc bewist hauer tha haue
wy stadfestet oc stadhfæste meth thette wort obne breff som wor forfather koning Haghen vnt oc giffuet hauer hans forfater biscop Arne j Staffanger ærchedyghen oc allom korsbrødhram j samestedh vpa Staffanger by swo at han thet breff nydæ oc brughe schal meth allom synom grenom oc articulis i alle mathe som thet liuder oc vdwiser swo lenge han leffuer. Swo haue wy oc aff sønderlige gwnst oc godhwilige vnt forneffnde biscop Gunner sielff vpatbære all then vdskyld som bør arlige at giffues aff alt hans kyrkes gotz ehwar han thet helst i Norige liggendis hauer swo længe wor nathetilsgher. Thy forbiuthe wy alle ehwo helst ære oc enkannelige wore forgde oc embitzmæn forneffinde bicop Gunner her vdi athindre eller hindre lathe møthe eller vforrætte vider wor koniglige hæffnd oc vrethe.

Tillegg; Datum Skersund crastino beati Mauritijo sub secreto anno domini mcdquinquagesimo.

De consilio deputati Siguardi Jonsson Kolborn Gast Eric Biornsson Gottorm Ewindsson oc Gude Kane.